

Tussenrapportage Project 'Erbij horen' 2021

Projectnummer: 20183049 (Stichting Utrecht in Dialoog & VSB fonds)

Looptijd project: 1 januari 2020 t/m 31 december 2022

Maart 2022, Jorinde Luyts

1. Inleiding

Het project Erbij Horen is op 1 januari 2020 van start gegaan en loopt tot en met 31 december 2022. Het thema Erbij Horen is in de loop van het project nog urgenter geworden sinds veel mensen door de pandemie noodgedwongen in meer isolement en kleine bubbels moesten leven en de eenzaamheid groeit.

Dit verslag beschrijft de voortgang in het tweede jaar (2021) van het driejarige project *Erbij Horen*. Dit jaar richtten we ons vooral op dialogen in de buitenlucht en experimenteerden we met verschillende vormen van wandeldialogen. Dit om aan te sluiten op wisselende mogelijkheden, regels en de diversiteit aan behoeften. Daarnaast zijn de live dialogen met eten en de online dialogen gecontinueerd. In Leidsche Rijn zijn de live dialogen met eten opgepakt. De heropbouw van de wijk/ buurtcommunities en het bereik van kwetsbare groepen heeft dit jaar veel aandacht gevraagd en blijft aandacht vragen. Vooral de dialogen in de buitenlucht, de wandeldialogen en zomerse ontmoetingen waren een succes. Daarom breiden we het komende jaar ons aanbod van wandeldialogen uit, met name dankzij extra financiering vanuit de gemeente.

2. Resultaten en activiteiten 2021

Thema: De moeite waard

Utrecht in dialoog vervolgt in 2021 de Buurtaanpak Erbij Horen met het verder bouwen van sterke inclusieve gemeenschappen met Utrechters die meer gezien, gehoord en gewaardeerd worden.

Het jaarthema voor 2021 is 'De moeite waard'. Focus op wat voor jou persoonlijk echt de moeite waard is, voor de mensen om je heen, je wijk/buurt en samenleving als geheel. Dat aangeven waar men zich voor wil inzetten en de moeite doen. In 2021 werken en leren we meer samen in dialoogbijeenkomsten, workshops en trainingen, open, besloten en online zodat meer mensen in een vertrouwde omgeving de waarde van dialoog in verschillende vormen kunnen ontdekken.

Focuswijken en buurten

In 2020 zijn we gestart met de dialogen in de wijken Noord-Oost, Leidsche Rijn en Lunetten. In 2021 is de focus op Leidsche Rijn, Noordoost en Lunetten/Zuid gecontinueerd omdat hier door corona nog meer eenzaamheid is en hier een goede samenwerkingsbasis ligt. In deze wijken hebben we ingezet op versterking van wat er was. Dat zie je onder andere terug in het aantal dialogen en deelnemers, waarmee we meer en meer mensen bereiken.

Daarnaast is er in 2021 een extra wijk bijgekomen, de wijk Utrecht Oost. Op verzoek van Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar zijn ook dialogen in Utrecht Oost gevoerd, rondom het thema buurtgezondheid. Dit om ideeën die bewoners naar voren hebben gebracht vanuit verschillende gezichtspunten te onderzoeken en verdiepen. Iedere dialoogbijeenkomst startte met een toelichting en inspiratie op het concept en thema. De concepten zijn aan de hand van praktijkervaringen onderzocht en verdiept en worden nu geïmplementeerd.

Per wijk

Noord-Oost dialogen

De wijk Noordoost kenmerkt zich door thema's als 'jong, oud en nieuw' en een gezamenlijke belangstelling voor natuur en cultuur. Het is dan ook niet vreemd dat juist hier diverse initiatieven rondom (samen) bewegen en natuur tot bloei zijn gekomen. Denk aan de 'ontmoet en wandel serie' voor duo's, maar ook de 'walky talky' voor groepen als onderdeel van de zomerse ontmoetingen. Ook heeft de zomer expeditie 'ontdek moeder aarde' veel wijkgenoten geïnspireerd en verrast. Bewoner Hans vertelt: "Om iets te laten bloeien moeten we goed van elkaar weten wat ons beweegt en wat ons enthousiast maakt. Dat is de bron om iets tot stand te kunnen brengen". Lees ook over de [ervaring van Ineke](#). In de video '[Zomerse ontmoetingen](#)' is te zien hoe deze wijk letterlijk en figuurlijk in beweging en tot duurzame verbinding is gekomen.

In de buurtaanpak Erbij horen werken we in Noordoost aan een sterke verbonden wijk, aan een goed samenspel tussen partijen, bewoners en organisaties rond het Buurtpact. Dit in samenwerking met de Wijkwijzer, Beweegvriendelijke wijk, Utrecht Natuurlijk, Energie U en anderen.

Lees meer op www.utrechtindialoog.nl/noordoost-jong-oud-nieuw/

De Noord-Oostdialogen zijn in 2018 gestart in samenwerking met Werken aan de toekomst voor ontmoeting en contact tussen jong, oud & nieuw in NoordOost, in het Nederlands en Engels vanwege de vele nieuwkomers in de wijk.

In 2021 hadden we de *speciale zomerserie* met diverse onderwerpen waarbij we gezondheid, buiten en dialoog met elkaar gekoppeld hebben;

- De *ontmoet en wandel dialogen*. Speciaal voor de tweede Coronagolf hebben we in 2021 de serie Ontmoet & Wandel ontwikkeld om burens beter te leren kennen en in beweging te blijven, mentaal, fysiek en sociaal. Een lichtvoetige serie waarin je verschillende mensen ontmoet, elkaar en de wijk ontdekt en wandelend in duo's in gesprek gaat. Dit was overigens een goed idee van een van de deelnemers en omgezet tot een daadwerkelijk lopende serie.
- De *Griftpark-expeditie*, een drieluik, met groen en groen doen als leidraad.
- En tot slot de *Walky Talky* waarbij gesprekken over gezondheid en boswandelingen gecombineerd zijn. Deze wordt georganiseerd door een zeer betrokken vrijwilliger in de buurt, en worden in 2022 gecontinueerd en uitgebreid naar andere wijken.

Lunetten/Zuid: Musketon

Dialogen voor verdieping. Daar bleek volgens een enquête de behoefte te liggen bij 65-plussers in Lunetten. 'Lunetten Wil Wel' is vervolgens dialogen gestart in de centrale ontmoetingsplek in de wijk: de Musketon. De gemeenschapskracht groeit organisch. Er is veel positieve energie in de wijk, diverse initiatieven op het gebied van groenontwikkeling, energietransitie, gezondheid & zorg. Op een digitaal wijkplatform komt alles samen. Beweging groeit van onderop, juist door te verbinden wat al is.

Lees meer op www.utrechtindialoog.nl/lunetten-dialogen/

Leidsche Rijn

De behoefte aan 'erbij horen' is in Leidsche Rijn groot, omdat in deze vinex wijk veel mensen nieuw zijn. Bewoners hechten veel waarde aan een warme interculturele verbondenheid. De warmte van een hechte familie, simpelweg doordat je de mensen kent die je ook in het winkelcentrum tegenkomt. 'Erbij horen' zet hier daarom in op het creëren van juist die warme verbinding. Maandelijks vinden er buurtdialogen plaats in Buurtcentrum Terwijde en 'Bij de burens' in Parkwijk. Buurtbewoners gaan samen het gesprek aan over onderwerpen als vriendschap, vrijheid en familie. Aansluitend genieten deelnemers van een maaltijd door Resto van Harte. Samen eten verbindt, concludeerde Jedidjah uit haar onderzoek in 2020. Het helpt om culturele verschillen te overbruggen.

Lees meer: www.utrechtindialoog.nl/leidsche-rijn-samen-eten/

Vlak voor de coronacrisis spraken we met Jolanda, een regelmatige deelnemer, over de betekenis van de buurt dialoog in Terwijde: "Al is elkaars taal spreken soms nog moeilijk, de glimlach of de traan verstaan we allemaal." Het gaat om zoveel meer: steun en veiligheid, onderlinge betrokkenheid en aandacht voor elkaar.

Lees het volledige interview op www.utrechtindialoog.nl/de-glimlach-of-de-traan-verstaan-we-allemaal/

Utrecht Oost

We zijn gestart met de dialogen in Oost met de serie over buurtgezondheid. Begin 2021 heeft Oostvoorelkaar online dialoogbijeenkomsten georganiseerd om ideeën die bewoners naar voren hebben gebracht vanuit verschillende gezichtspunten te onderzoeken en verdiepen. Iedere dialoogbijeenkomst startte met een toelichting en inspiratie op het concept en thema. Vervolgens zijn de concepten aan de hand van praktijkervaringen onderzocht en verdiept. Op basis van de oogst van deze bijeenkomsten zijn de concepten

aangepast, deels gecombineerd en uitgewerkt. In Oost is hiermee een beginnende gemeenschap gebouwd en samenwerking.

Met partners

Kennisdelen en het organiseren van dialogen met partners is een belangrijke pijler van de buurtaanpak. Op deze manier verstevigen we de aanpak in de buurten, bij de partners en zorgen we voor kennisdeling en borging binnen een grotere groep betrokkenen.

We organiseerden een paar workshops voor en met partners:

- In januari de [Wijkdialogen, de moeite waard](#). In deze workshop keken we naar praktijkervaringen en waar we energie op willen zetten. Concreet werd dit doorvertaald naar een aanpak voor de dialogen in de verschillende wijken.
- In juni organiseerden we de workshop [Gezonde wijkdialogen, elkaar inspireren](#). Een workshop om elkaar te inspireren, te delen wat we hebben geleerd in/over gezonde wijkdialogen in Lunetten, Oost, NoordOost, Leidsche Rijn en elders.
- In november hadden we het mini-symposium [Ubuntu & Indaba, de kracht van samen](#). Tevens ook afscheid van coördinator Wilma de Buck, was het een moment om met alle partners, vrijwilligers en betrokkenen stil te staan bij het verleden, heden en de toekomst van Utrecht in Dialoog, en het belang van verbonden gemeenschappen.

Partners in de wijkaanpak Erbij Horen

De kracht en de kwetsbaarheid van de wijk/buurtaanpak ligt in samenwerking met wijkpartners en vooral de in de wijk actieve bewoners en professionals. Het opbouwen van persoonlijke relaties is een traag proces en de vele personele wisselingen en wisselende coronaomstandigheden vertragen dit proces nog eens extra. Voor de continuïteit is actieve betrokkenheid van bewoners(organisaties) cruciaal.

- In *Lunetten* werken we vooral samen met Lunetten Wil Wel en het NIZU, het netwerk voor informele zorg. De verbreding naar *Hoograven* heeft door corona nog geen solide basis gekregen.
- In *Noordoost* met de Wijkwijzer NoordOost, Utrecht Natuurlijk/Griftsteede, de Beweegvriendelijke Wijk en Energie U.
- In *Leidsche Rijn* met DOCK, Resto van Harte en RAUM. In 2022 gaan we ook actief samenwerken met Indekerngezond.

Stedelijke partners in de wijkaanpak Erbij Horen

De samenwerking met stedelijke partners:

- De samenwerking met het [Gezondheidspact Utrecht is gecontinueerd en versterkt](#), in de Ontmoet en wandel en de gezonde zomerse ontmoetingen. In juni is een presentatie verzorgd over de ontmoet en wandel en in oktober over de gezonde zomerse ontmoetingen. In november stonden we op het programma van het Lekker in je vel XL festival met een workshop over de wandeldialogen. Het festival is helaas in verband met de nieuwe coronamaatregelen afgelast.
- De samenwerking met het [NIZU-netwerk](#) (informele zorg) is gecontinueerd, vooral rond het programma de [week van verbinden](#) (tegen eenzaamheid). In de communicatie is samen opgetrokken om elkaar te versterken.
- Voor de samenwerking met [Ouders van Betekenis en Taaldoetmeer](#), het plan om in dialoog met ouderinitiatieven, ook met migratieachtergrond het pedagogische opvoedgemeenschappen in wijken te versterken, zijn nog geen middelen gevonden. Er is wel een onlinedialoog geweest rond [seksualiteit en opvoeden](#).

Impact op Erbij Horen

- **Sterke verbindingen.** Tijdens de afgelopen zomerserie Ontmoet en Wandeling in NO zijn er verbindingen gelegd tussen mensen waardoor er waardevolle en structurele ontmoetingen ontstaan.

Zie het [videoverslag](#) over deze serie. In dit verslag zie en hoor je (min 1:35) onder andere hoe twee deelnemers elkaar ontmoet hebben en langzaam een continue verbinding opbouwen.

- **Impressie:** <https://www.youtube.com/watch?v=m8UE4VJPQpQ>. Deze video vertelt wat de bijeenkomsten voor mensen kunnen betekenen.
- **Reactie van een deelnemer bij de Ontmoet en Wandel:** Een man nieuw in de stad wilde graag meedoen. Hij was in eerste instantie teleurgesteld dat hij aan een 'oudere' man was gekoppeld. Dat leek hem niet echt de bedoeling, en was niet de reden dat hij mee deed. Echter, nadat hij met de persoon in kwestie aan het wandelen was geweest, berichtte hij ons terug om aan te geven dat hij zich had vergist. Hij was zeer aangenaam verrast over de ontmoeting. En ja, het had daadwerkelijk zijn wereld geopend.
- **Ineke Verheul, juni 2021.** In haar [verslag](#) tijdens de Griftpark expeditie deelt ze haar verbazing van wat er allemaal al mogelijk is. Kunst en natuur? Boomspeigels? Er ging een (natuurlijke) wereld voor haar open.
- **In Oost: sterke sociale basis gelegd.** In het eerste kwartaal van 2021 zijn dialoogbijeenkomsten georganiseerd rond 3 concepten, ideeën voor de realisatie van een sterke sociale basis. Met als idee versterking van gemeenschapskracht door de serie [Buurtgezondheid Oost](#). De drie dialogen ([Buurtgezichten](#), [Wijkleerhuis Oost](#) en [Buurtacademie Oost](#)) hebben geresulteerd in 3 concepten die nu geïmplementeerd gaan worden om de sociale basis in Utrecht Oost te versterken. De volgende projecten worden opgestart.
  1. De [Leefstijlclub Oost](#), als plek voor buurtgenoten om op een gezellige manier gratis bezig te zijn met je leefstijl.
  2. De [Pilot Buurtassistent](#), met een betaalde verbindingspersoon in de buurt die signaleert, stimuleert, faciliteert en bewoners verder helpt (zoals dorpsondersteuners en buurtconciërges).
  3. Een concept voor een [Buurtcampus Utrecht Oost](#), een inclusieve ontwikkelplek en leeromgeving van studenten, bewoners en professionals om de lokale gemeenschap te versterken.
- **Fee Verschoor, feb 2021,** bij thuiskomst na de dialoog over [de economie verduurzamen kan](#): 'Terug in de woonkamer wordt mij een stuk pizza voorgezet. "Hoe was het?", vragen ze. "Magisch", antwoord ik terwijl ik op mijn laptop een linkje open dat leest: "Tien tips voor het aanleggen van een voedselbos".'
- **Martin van Lijf, initiatiefnemer van de wijkdialogen in Lunetten,** vertelt: *"Ontmoeting en elkaar leren kennen, soms ook versneld, interessante gedachteswisselingen en saamhorigheid. Dat heeft eraan bijgedragen dat mensen elkaar in coronatijd ook opzochten, boodschappen voor elkaar deden, naar elkaar omzagen."* Zelf is Martin door dialogen in aanraking gekomen met mensen met heel andere achtergronden, geschiedenissen en maatschappelijke posities, met mensen die te dealen hebben met beperkingen of handicaps. *"Het is een verrijking in je kijk op de maatschappij als je een indruk krijgt van de leefwereld van mensen die heel anders denken. Het opent je ogen een beetje, geeft een ander soort bewustzijn en draagt bij aan bescheidenheid."*
- Soms krijgen we ook leuke foto's door van duo uit de Ontmoet & Wandel die met elkaar op pad zijn gegaan. Hélène: *'We hebben niet alleen gewandeld vanmiddag. We hebben ideeën en ervaringen uitgewisseld. Zelf ook wel goed idee opgedaan.'*

Activiteiten 2021

- Continuering, aanpassing en uitbreiding programma in focuswijken Noordoost, Lunetten en Leidsche Rijn.
- Van juni tot en met oktober was er een uitgebreide serie over [seksualiteit](#) met Oost voor Elkaar.
- In september 2021 de samenwerking rondom *de week van de eenzaamheid* ([week van de verbinding](#)) samen met NIZU. In de week van verbinden en de maand erop volgend (oktober 2021) hebben we 9 dialoogactiviteiten aangeboden in dit kader.